

pe ea însăși. Are un limbaj propriu, un creator incontestabil. Actrița Adriana Marina Popovici nu-l ignoră pe dramaturg, ci îl dorește alături de interpret, un ajutor, un sprijin, un aliat, un membru

al aceleiași familii – așa cum au fost Shakespeare, Molière, Cehov...

Acesta este sensul noii cărți, o carte ce merită să fie citită, o lectură incitantă, plăcută, alertă, proaspătă.

Oana BORȘ

Pietre de temelie pentru „catedrala viitorului”

Editura UNITEXT, prin Seria „Magister”, oferă cititorului interesat opere fundamentale ale teoriei de teatru care, de-a lungul secolului al XX-lea, au marcat, redirecționat, regândit arta spectacolului în încercarea de a o elibera de povara raportului de subordonare pe care a purtat-o secole (subordonare față de textul dramatic) și, mai apoi, de angajare pe drumul câștigării propriei autonomii, al fundamentării propriilor concepte.

Opera de artă vie de Adolphe Appia (traducerea Elena Drăgușin Popescu), apărută la sfârșit de an, întregeste această colecție. Este cea de-a treia lucrare teoretică a regizorului, scenografului și eseistului elvețian (o precedează *Regia dramei wagneriene* și *Muzica și regia*) și a fost editată prima oară în 1921.

Implicat direct în lupta împotriva naturalismului (ca și Craig, de altfel, în aceeași perioadă), Appia pleacă de la premisa că teatrul este o artă totală. De aceea, el îi regândește limbajul, punând bazele spectacologiei moderne. În *Opera de artă vie* deconstruiește și reconstruiește. Artă dramatică nu mai poate fi privită ca o sinteză a mai multor arte „fixate” în formă, ci ca rezultatul unui proces de asimilare. Numai astfel i se poate reda armonia unei opere de artă vii ce își trăiește propria viață. Elementul liant este mișcarea, mobilitatea,

„principiul director și conciliant care va determina unirea diverselor forme de artă spre a le face să conveargă simultan spre un punct comun, spre arta dramatică, subordonându-le unele față de altele într-o armonie finală pe care ele însele ar fi căutat-o în zadar”, iar reprezentantul mișcării în spațiu, corpul viu, actorul. El este intermediarul între partitură și forma în care ea se arată, între text și artele spațiului. Dar pentru a nu fi pradă vieții accidentale, ci a căpăta rangul unui mijloc de expresie, trebuie să accepte modificările pe care le impune muzica. Muzica, „expresia vieții noastre interioare” este, pentru Appia cea care creează „timpul viu”. Se impune, astfel, o nouă ierarhie: autor, muzică, actor, spațiu de joc. „Muzica dă mișcărilor corpului duratele sale succesive; corpul le transmite proporțiilor spațiului; iar formele inanimate, opunând corpului rigiditatea lor, își afirmă propria personalitate – care, fără această rezistență, n-ar putea să se manifeste atât de clar – și se închide astfel, ciclul”. Ceea ce mai lipsește este elementul de fuziune, prin intermediul căruia se poate construi „catedrala viitorului”, iar acesta este regia.

„Orice efort serios de a reforma teatrul contemporan se îndreaptă către regie”, scria Appia, iar tot ceea ce s-a întâmplat în teatru, de-a lungul secolului al XX-lea, i-a confirmat pusulele.